

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in veča s poštno vredno v Mariboru s pošiljanjem n. dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez poštne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrtice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Gg. bralcem! Prihodnja številka „Slov. Gospodarja“ izide zaradi praznikov v petek, dne 27. decembra t. l.

Vabilo na naročevanje.

Koncem leta vabimo uljudno vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, naj se naročijo še na dalje za leto 1896 na list, ki je in še tudi naprej zagovarja resno in vestno koristi sv. cerkve in slov. ljudstva pa ne išče v tem, kakor kaže že njegova cena, nikjer svoje koristi. Kdor more in hoče, naj pristopi med deležnike „katol. tisk. društva“, da se „Slov. Gospodar“ vzdrži tudi nadalje pri tej nizki ceni.

Deležnina „katol. tisk. društva“ znaša za celo leto 5 gold. in je v tem že tudi naročnina za „Slov. Gospodarja“. **Naročnina** pa znaša za celo leto 2 gold. 50 kr. in za pol leta 1 gold. 30 kr. ter za četrť leta 65 kr.

Naročnina se pošlje najlažlje po poštnih nakaznicah upravitelstvu „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Odbor kat. tisk. društva.

Mir ljudem na zemlji!

Le nekaj dnij še, in obhajali bomo vesele, svete božične praznike. Naj bi res ti prazniki bili v vsakem oziru veseli vsem našim spoštovanim bralcem in dopisnikom, to jim s tem iz srca želimo. Ker pa je veselje različno, moramo vprašati, kateri kristijan pa more biti na Božič v resnici vesel? Le oni, ki ima mir z Bogom, mir sam s seboj in mir s svojim bližnikom.

Dobrote in lepote božjega miru sam sv. Pavel ni mogel opisati; vskliknil je: »Mir božji presega ves u. m.« (Fil. 4, 7). Zato pa so krilateci nebeski, ki so na sv. večer pastircem oznanili rojstvo Izveličarjevo, popevali: »Čast Bogu na visokosti in mir na zemlji ljudem dobre volje!« (Luk. 2, 14). Ljudem torej sami angelji božji niso mogli takrat nič boljšega želeči, kakor mir.

In človek je vesel in srečen, ki mir božji nosi v svojem srcu; istotako so tudi celi narodi srečni, ako imajo med seboj mir. Vsled tega so tudi naš premilostni cesar naročili pokojnemu Taaffeju, ko je 1879 postal ministerski predsednik: »Napravite mir med mojimi narodi!« In tisto željo gojijo presvetli cesar še dandanes; kajti žal, moramo priznati, da avstrijski narodi nimajo miru, in to ne v sebi, ne med seboj.

Ako hočemo, da bode mir med avstrijskimi narodi, morajo le-ti dajati Bogu čast. Da, vere, trdne in žive vere, ne samo verskih čutil, je treba kakor posameznikom, tako celim narodom, ako hočejo uživati ljubi mir. »Grešniki nimajo miru.« (Izai. 57, 21). Kako resnične da so te besede, tega ni treba dokazovati. Čimbolj v kateri deželi vera pojema, temveč je

ondi razprtije in nemira. Tega pa nikakor niso krivi zvesti katoličani; kajti le-ti se morajo potegovati za čast božjo in braniti svoje pravice.

Ako hočejo imeti narodi med seboj mir, mora zraven sv. vere odločevati tudi pravičnost. Vsakemu svoje! »Dajte cesarju, kar je cesarjevega!« (Mat. 22, 21). Narodi, dajte vladi, kar je vladinega! Toda vlada naj vedno pomni, da tudi ona mora biti pravična nasproti različnim narodom. Ako rada sliši besede: »Dajte vladi, kar je vladinega«, potem se mora vlada tudi ravnati po besedah: »Vlada, daj vsakemu narodu, ker je narodovega«. Zlasti Badenijevo ministerstvo, ki si je izbralo pravičnost za vodnico, naj v teh nevarnih časih kmalu pokaže, da hoče res biti pravično vsem avstrijskim krščanskim narodom. Naj se dopolni izrek psalmistov: »Pravičnost in mir sta se poljubila«. Ps. 84!

Badenijska obljuba.

Splošna razprava o državnem proračunu je minoli teden trajala pet dnij. Govorilo je mnogo poslancev; od slovenskih goriški dr. Gregorčič o preziranju Slovencev na Goriškem in tržaški Nabergoj o zatiranju Slovencev v Trstu. Zakaj se še od drugih slovenskih poslancev ni vsaj eden oglasil, da bi označil težnje štajarskih in koroških Slovencev, ne vemo in ne moremo povedati, ker nam ni dano pogledati, kaj se za »kulisami« (na skrivnem) godi. Gotovo so naši gg. poslanci za to imeli dovolj tehtnih vzrokov.

Dne 10. dec. se je k besedi oglasil tudi ministerski predsednik, grof Badeni. Mnogo je mnogim obljubil, pa tako, da si njegovi prijatelji domisljajo najlepšo bodočnost, nasprotniki pa lahko trdijo: »Vse te obljube so prazne pene«. Med drugim je obljubil novo volilno preosnovo. Kaka bode ta volilna postava, še ne vemo, ker jo bode vlada še le meseca februarja predložila državnemu zboru. Tudi nas Jugoslovani, Slovenci in Hrvati, ni pozabil grof Badeni. Obljube, nam namenjene, je zavil v naslednje besede:

»Kar se tiče zahtev jugoslovanskih plemen, mogel bi se sklicevati le na ono, kar sem na drugem mestu zopet in zopet označil kot pravilo za Rusine v Galiciji. Vlada se ne smatra samo opravičene, ampak dolžne, da zadosti previdno in dobrohotno sedanjim narodno-duševnim potrebam teh plemen.

Vlada pa si pridržuje razsodbo o pripomočkih, katere bi bilo treba porabiti, ter hoče v mejah vsem narodom ustavno zajamčenih pravic, bodisi v denarstvenem, bodisi v narodnem oziru dovoliti to, kar je takoj izvedljivo na zdravi podlagi, ne pa onega, kar treba še le dozorenja in ki napravlja po takem utis prazno slo-

ječe hiše, katero naj bi ohranili, popravili in uredili, ne da bi bilo upanja, da pride kdo stanovat v njo; z eno besedo, gospodje moji, nikake koncesije (predprave) le v ta namen, da bi se izzivali drugi, ampak dejansko povspeševanje na podlagi modrih, ker izvedljivih zahtev. —

Toliko in tako je obljubil ministerski predsednik, grof Badeni, nam Jugoslovanom. Dve reči pa nam posebno ne dopadata v tej izjavi, namreč pravilo, ki velja za Rusine v Galiciji, naj velja tudi za nas, in besede o izzivalnih zahtevah. Rusinom se v Galiciji slabo godi. Poljaki delajo z njimi tako, kakor pri nas na Štajarskem in Koroškem Nemci s Slovenci, na Primorskem in v Dalmaciji pa Lahi s Slovenci in Hrvati. Na Galiskem, niti volitve niso proste; zato pa se je pretekli petek dne 13. dec., pripeljalo na Dunaj 250 Rusinov, da so se pri svetlem cesarju pritožili o nepostavnostih pri zadnjih deželnozborskih volitvah.

Drugo, kar se nam v tej Badenijevi obljubi ne dopade, pa so one besede o izzivalnih zahtevah. Mi Slovenci naj bi utegnili staviti izzivalne zahteve? Kar smo dozdej terjali, bolje prosili od vlade, to so vedno bile le skomne, ponižne zahteve. Seveda vlada ne sme vprašati naših zagrizenih političnih nasprotnikov; kajti ti vedno kričé na vsa usta, da mi delamo nemir in Nemce kličemo na »korajžo«. Saj smo to videli letos, ko se je šlo za celjsko slovensko-nemško gimnazijo in pa ko je »Slovensko društvo« na shodih priporočalo, pod kakimi pogoji naj se naši deželni poslanci vrnejo v Gradec.

Tudi bi še lahko marsikatero grenko izustili o Badenijevi priliki od prazne hiše. Ali je mar celjska slov.-nemška gimnazija prazna? Prenapolnjena je, in nestrpljivo čakamo, kdaj da dobi toli potrebno vsoprednico. Toda naj bode dovolj! Gospod ministerski predsednik menda ni hotel preveč in prejasno obljubiti; kajti vsaka obljuba dela dolg. Tudi smo Slovenci postali že dokaj nezaupljivi gledé na obljube, ki se govorijo pri vladini mizi. Ako bode grof Badeni deloval po načelu pravičnosti, katero je toliko naglaševal v svojem prvem govoru, in se po tem ravnal ne samo v narodnem, ampak tudi v verskem in gospodarskem oziru, potem smejo biti zagotovljeni oni poslanci, ki podpirajo vlado, da za njimi stoji večina slovenskega ljudstva.

Cerkvene zadeve.

Zlata maša pri Sv. Magdaleni v Mariboru.

Kakor smo zadnjič kratko omenili, peli so dne 12. decembra zlato sv. mašo preč. g. Tomaž Rožanc, častni kanonik, dekan in župnik Sv. Magdalene v Mariboru. Gospod zlatomašnik so bili rojeni v Celju dne 12. dec. 1822, v mašnika pa so bili posvečeni od takrat že na smrt bolnega knezoškofa Frančiška Kutnarja v Št. Andražu dne 12. dec. 1845. Bili so nato za kaplana v Vučenici (1845 do 1847), v Velikovu (1847), Žalcu (1847 do 1850), pri Sv. Duhu v Ločah (1850) in v Konjicah (1850 do 1852); nadalje provizor v Št. Ilju pod Turjakom (1852 do 1855) in župnik v Pamečah od l. 1855. do 1871.

Dne 6. oktobra 1871 so postali preč. g. Tomaž Rožanc predmestni župnik pri Sv. Magdaleni v Mariboru, dne 1. dec. 1875 pa dekan novoustanovljene dekanije Maribor desni breg. L. 1876. so bili imenovani knezoškofijskim duhovnim svetovalcem, l. 1883. pa konzistorijalnim svetovalcem. Istega leta so jih odlikovali presvetli cesar z zlatim križcem s krono za zasluge,

leto pozneje pa so jih imenovali častnim kanonikom lavantinskega stolnega kapitelnja.

To je kratek životopis našega g. zlatomašnika. Koliko pa so v petdesetih letih mašništva dobrega storili v čast božjo in zveličanje duš, tega nam ni mogoče natanko opisati; to je zaznamovano v bukvah večnega življenja. Kako so gospod zlatomašnik milostljivemu knezoškofu in duhovščini ljubi in dragi, kako jih spoštujejo njihovi verniki, to se je pokazalo najlepše na dan njihove zlate sv. maše.

Že na predvečer jim je zapel moški zbor mari-borske podružnice sv. Cirila in Metoda tri prelepe pesmi. V četrtek, dne 12. dec. ob 8. uri so se pripeljali milostljivi knezoškof k Sv. Magdaleni. Pri slavlolu so jih pričakovali preč. gg. stolni korarji, g. zlatomašnik in nad dvajset duhovnikov ter velika množica vernega ljudstva, tudi lepo število belooblečenih deklic. Ko so bili došli v cerkev, začela se je zlata sv. maša. G. zlatomašniku je streglo pet gg. duhovnikov, in po sv. maši so g. zlatomašnik zapeli zahvalno pesem, katero je pela vsa cerkev, kakor poprej tudi lepe pesmi pri sv. maši.

Po sv. maši gredo mil. knezoškof z g. zlatomašnikom in vsemi duhovniki v župnišče. Mil. knezoškof povzamejo besedo ter častitajo g. zlatomašniku blizu s temi-le besedami: »Prečastiti gospod častni kanonik! Vaše današnje praznovanje petdesetletnice mašništva daje mi dobrodošlo priliko, da Vam izrečem zasluženost visjepastirsko priznanje za Vaše blagonosno, zares duhovniško delovanje.

Gospod častni kanonik ste kot goreč kateket in navdušen pridigar sejali dobro seme besede božje v hvaležna srca kristijanov. Klicali ste na to setev z vrednim in spodbudnim opravljanjem svetih skrivnostij in pobožno molitvijo ter s pobožnim premišljevanjem božji blagoslov. Bili ste neutrudljiv delivec sv. zakramentov in ste mnogo storili za pravo srečo sebi izročene črede s pobožnimi družbami in bratovščinami, posebno z bratovščino sv. Rožnega venca.

Pridobili ste si tudi neminljive zasluge s popravljanjem ali zidanjem cerkvenih stavb. Župnijsko cerkev v Pamečah, župnijsko pokopališče z lepo kapelo in župnišče pri Sv. Magdaleni v Mariboru ste Vi postavili, omislili dekanijški cerkvi pri Sv. Magdaleni zvonove in lepo prenovili podružnico sv. Jožefa. Vaše uradno poslovanje kot župnik in dekan je bilo vedno izgledno. Kot prisednik in poročevalec kn. šk. konzistorija ste meni in škofiji lavantinski storili velenjene usluge. Zares, »Vi ste čuli, v vsem delovali, opravljali delo evangelista, svojo službo dokončali«. (II. Tim. 4, 5.)

Zaradi tega Vam moram srečo voščiti, preč. g. častni kanonik in kn. šk. konzistorijalni svetovalec, da morete z veliko zadovoljnostjo gledati na svoje delovanje danes, na dan svoje zlate sv. maše, katero praznujete hvala Bogu še prav močni pri splošni radostni udeležbi. S tem s svojim visjepastirskim priznanjem za Vaše velezaslužno, mnogoletno delovanje v vinogradu škofije lavantinske sem sledil apostolski zapovedi, ki se glasi: »Kateri duhovniki so dobri predstojniki, so dvojne časti vredni, posebno ki delujejo v besedi in učenosti! (I. Tim. 5, 17). Samo jaz bi rekel, gospod kanonik, Vi ste trojne časti vredni: kot mašnik, kot čednosten mašnik, ki vedno gori in deluje za čast božjo in zveličanje duš. Naj Vam Gospod Bog vse trude in skrbi z najboljšim poplača, kar sploh more ljudem dodeliti. Zlati križec za zasluge s krono, ki diči Vaše prsi, naj se enkrat v krono večnega življenja spremeni!« —

S solznimi očmi so se na te besede gospod slavljenec zahvalili mil. nadpastirju za nezasluzeno počastitev, kakor so rekli, ter izročili zadnje dni življenja presv. Sreču Jezusovemu in Marijinemu. Nato jim je dekanijška